

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

***ZÁKLADNÁ ŠKOLA,
SLOVENSKÝCH DOBROVOLNÍKOV 122/ 7
ŽILINA***

motto: „Vzdelanie pre lepší život“

2022/2023

Názov ŠkVP: Školský vzdelávací program pre 1. a 2. stupeň základnej školy

Motivačný názov: Lepšie vzdelanie, lepší a bohatší život

Motto: „Vzdelanie pre lepší život“

Stupeň vzdelania: ISCED 1- Primárne vzdelanie, ISCED 2 – nižšie stredné vzdelanie

Dĺžka štúdia: 4 + 5 rokov (9 rokov)

Vyučovací jazyk: slovenský

Forma štúdia: denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: **Základná škola**

Adresa: **Slovenských dobrovoľníkov 122/ 7, 010 03 Žilina**

IČO: **37812980**

Riaditeľ školy: **PaedDr. Dáša Švaňová**

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: **Mgr. Silvia Zajacová (ISCED 1)**

PaedDr. Katarína Adamusová (ISCED 2)

Ďalšie kontakty: telefón – 041/5622074

e-mail – zsbudatin@zsbudatin.sk

Zriaďovateľ:

Názov: **Mesto Žilina**

Adresa: **Námestie obetí komunizmu 1, Žilina 011 31**

Mgr. Peter Fiabáne primátor mesta Žilina

Platnosť dokumentu: od 1. septembra 2022

.....
PaedDr. Dáša Švaňová
riaditeľka školy

Prehľad zmien

V zmysle dodatkov k školskému vzdelávaciemu programu s platnosťou od 1. 9. 2015 a jeho príloh došlo v rámci primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na našej škole k týmto zmenám:

Revidovanie	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
Platnosť ŠkVP od	1.9.2015	Inovovaný ŠkVP prerokovaný na pedagogickej rade dňa 28. 08. 2015. Rozpracovanie učebných osnov pre ISCED 1 - 1.ročník, ISCED 2 –5 . ročník ZŠ. Prerokované na rade školy dňa 5.9. 2015
Platnosť ŠkVP	1.9.2016	Inovovaný ŠkVP prerokovaný na pedagogickej rade dňa 30. 08. 2016
Revidovanie	28.8. 2016	Rozpracovanie učebných osnov pre ISCED 1 - 2.ročník, ISCED 2 –6 . ročník ZŠ. Prerokované na Rade školy dňa 5.9. 2016.
Platnosť ŠkVP	1.9.2017	Inovovaný ŠkVP prerokovaný na pedagogickej rade dňa 31. 08. 2017
Revidovanie	30.8.2017	Rozpracovanie učebných osnov pre ISCED 1 - 3.ročník, ISCED2 –7 . ročník ZŠ. Prerokované na Rade školy dňa 28.6. 2017. 9.ročník ISCED 2 – inovovaný ŠkVP - zmena počtu hodín v rámci učebnom pláne Dejepis + 1 hod. 2 Cudzí jazyk - 1 hod disp. Hodinová dotácia predmetu dejepis sa zmenila zo 6 na 7 vyuč. hodín za 5.-9. roč., pričom sa počet disp. hodín znižuje z 31 na 30 hodín.
Revidovanie	30.8.2018	Rozpracovanie učebných osnov pre ISCED 1 - 4.ročník, ISCED2 –8. ročník, 7. ročník ISCED 2 - 2. cudzí jazyk - Ruský jazyk/Finančná gramotnosť- 2 hodiny disp. Prerokované na Rade školy dňa 13.9. 2018.
Revidovanie	30.8. 2019	Rozpracovanie učebných osnov pre ISCED2 –9. ročník, 9. ročník - zmena počtu hodín v rámci učebnom Fyzika + 1h disponibilná, Chémia + 1h disponibilná, 8. ročník ISCED 2 - 2. cudzí jazyk - Ruský jazyk/Finančná gramotnosť- 2 hodiny disp. Prerokované na Rade školy dňa 10.9. 2019.
Revidovanie	18.6. 2020	Príloha k ŠkVP – Správy predmetových komisií o dištančnom vzdelávaní počas mimoriadneho prerušenia vyučovania z dôvodu šírenia koronavírusu COVID 19. Prerokované na Rade školy dňa 24.6. 2020. Zmena učebných osnov na 1. stupni v 2.ročníku: zavedenie nového predmetu Informatika v 2. ročníku pričom bola 1 disp. hodina odobraná zo slovenského jazyka a literatúry a pridaná na predmet Informatika. Prerokované na Rade školy dňa 24. 6. 2020
Revidovanie	30.8.2021	Rozpracovanie učebných osnov pre ISCED 2 – 7.-9-ročník 2 disponibilné hodiny: nemecký jazyk a finančná gramotnosť (v tomto školskom roku sa na druhom stupni nevyučuje predmet ruský jazyk). Prerokované na Rade školy dňa 28.9.2021
Revidovanie	30.8.2022	Prepracovanie ŠkVP podľa Dodatku č.11 k vzdelávacím štandardom na 1. stupni ZŠ, k ŠVP pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie podľa § 6 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení predpisov. Schválené MŠVVaŠ SR dňa 18.7.2022.

		Zmena učebných osnov pre ISCED 1 – 1. ročník, telesná a športová výchova – 1 disponibilná hodina odobratá zo slovenského jazyka a literatúry, a pridaná na predmet telesná a športová výchova.
--	--	--

Obsah

ÚVOD	6
1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	7
1.1 VELKOSŤ A VYBAVENIE NAŠEJ ŠKOLY	8
1.2 CHARAKTERISTIKA ŽIAKOV	10
2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	11
3 STUPEŇ VZDELANIA	14
4 PROFIL ABSOLVENTA	15
5 VZDELÁVACIE OBLASTI A PRIEREZOVÉ TÉMY	17
5.1 VZDELÁVACIE OBLASTI	17
5.2 PRIEREZOVÉ TÉMY	26
6 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY	35
7 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY	36
7.1 POZNÁMKY K RUP.....	37
8 OSOBITOSTI VÝCHOVY A VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO- VZDELÁVACÍMI POTREBAMI V SÚLADE S PRINCÍPMI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA	39
9 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM	43
9.1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠVVP	43
9.2 PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠVVP.....	43
9.3 PRIESTOROVÉ A MATERIÁLNO–TECHNICKÉ PODMIENKY ŠKOLY PRE ŽIAKOV SO ŠVVP	44
9.4 PEDAGOGICKÉ STRATÉGIE PRE ŽIAKOV SO ŠVVP	45
9.5 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE PRE ŽIAKOV SO ŠVVP	47
9.6 ŽIACI SO ŠVVP ZAČLENENÍ DO PROCESU INTEGRÁCIE NA NAŠEJ ŠKOLE – ŠK. ROK 2022/2023.....	49
10 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA	53
11 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV S NADANÍM	54
12 CHARAKTERISTIKA ODBORU VZDELÁVANIA A JEHO DĹŽKA.....	56
12.1 OSOBITNÉ FORMY VZDELÁVANIA.....	56
13 FORMY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	57
14 VYUČOVACÍ JAZYK.....	59
15 OSOBITOSTI VÝCHOVY A VZDELÁVANIA CUDZINCŮV	59

Úvod

Školský vzdelávací program vychádza zo Štátneho vzdelávacieho programu a je jeho súčasťou. Je zameraný na štandardné cieľové požiadavky na vedomosti, spôsobilosti, hodnotové postoje, ktoré sú rozvíjané prostredníctvom obsahu vzdelania, vymedzeného ako jadrové učivo podľa Štátneho vzdelávacieho programu. Je vypracovaný podľa princípu následnosti a kontinuity školských stupňov: primárny a nižší sekundárny. Podporuje medzipredmetový prístup obsahu vzdelania. Umožňuje zamerať sa na rozvíjanie osobného potenciálu žiakov. Podporuje profesijnú zodpovednosť pedagógov za výsledky vzdelávania. Naším princípom je pripraviť žiakov tak, aby získali všetky vedomosti a zručnosti potrebné pre život, aby sa vedeli uplatniť na vyšších stupňoch škôl a v budúcom zamestnaní. Budeme ich viesť k tomu, aby vedeli tvorivo myslieť, rešpektovať sa navzájom, komunikovať medzi sebou, aktívne vyhľadávať potrebné informácie a celoživotne sa vzdelávať. Budeme sa orientovať na tvorbu projektov a tým ich viesť k samostatnosti, zodpovednosti, k schopnosti riešiť problémy a schopnosti prezentovať vlastný názor a svoju prácu. Dvojúrovňový model vzdelávania dáva možnosť našej škole, aby sme prostredníctvom využitia voliteľných (disponibilných) hodín reflektovali vo svojom školskom vzdelávacom programe na špecifické regionálne, resp. lokálne podmienky a požiadavky žiakov alebo rodičov. Súčasne s týmto prístupom podmieňujeme svoju realizáciu uplatňovaním motivačných učebných postupov a vytváraním podporujúcej sociálnej klímy na našej škole. Kladieme dôraz na kvalitu školy, ktorá uplatňuje vnútorné a vonkajšie vyhodnocovanie (evalváciu) svojich programov, procesov a výsledkov. Cieľom ŠkVP je podporovať také kognitívne činnosti, ktoré sú vyjadrené pojmami, ako je vlastné aktívne objavovanie, hľadanie, skúmanie, pátranie, zisťovanie niečoho nového, interpretácie či vytvárania rôznorodých verbálnych, obrazových a grafických textov, ktoré tvoria sociálny a kultúrny svet. Vytváranie uvedených kognitívnych činností možno všeobecne zhrnúť najmä do týchto oblastí výchovy a vzdelávania:

- rozvíjať schopnosti žiakov vedieť a chcieť sa učiť;
- posilňovať sebadôveru žiakov v riešení problémov, ktoré sú spojené s učením;
- viesť žiakov k aktívnemu občianstvu;
- podieľať sa na vymedzovaní hodnôt slušného a morálneho človeka.

1 Všeobecná charakteristika školy

Základná škola, Slovenských dobrovoľníkov 122/7 v Žiline je od roku 1996 pridruženou školou UNESCO. Program siete pridružených škôl UNESCO posilňuje ľudskú, etickú a kultúrnu dimenziu vzdelávania. Prioritou projektu je výchova k mieru, spolupráca pri ochrane ľudských práv a zabezpečovaní ľudských slobôd, a tiež environmentálna výchova mladej generácie. Tiež je zdrojom inovácií a kvality vo vzdelávaní, ktorý využíva tieto doplnkové prístupy:

- vyvíja, testuje a šíri inovatívne vzdelávacie materiály a propaguje nové vyučovacie a učebné prístupy, založené na základných hodnotách a prioritách UNESCO
- buduje kapacity, inovatívne vyučovanie a participatívne vzdelávanie v konkrétnych tematických oblastiach
- umožňuje riaditeľom škôl, učiteľom, študentom a širšej školskej komunite integrovať hodnoty UNESCO a stať sa vzorom v ich komunite i mimo nej
- poskytuje zúčastneným stranám príležitosti na prepojenie a výmenu skúseností, poznatkov a osvedčených postupov

Podľa organizácie UNESCO sú hlavnými cieľmi vzdelávania 4 piliere: **učiť sa poznávať** – rozvinúť zručnosti potrebné k učeniu sa a pochopeniu sveta, hľadať a orientovať sa v sieti informácií, **učiť sa konať** - zasahovať do svojho prostredia tvorivými činmi, **učiť sa žiť spoločne** – vedieť kooperovať, podieľať sa na spoločenských a verejných činnostiach, **učiť sa byť** – v súlade s morálnymi hodnotami porozumieť vlastnej osobnosti a jej utváraniu na základe sebareflexie.

Vízia školy: Moderná, humánna a tvorivá škola, ktorá poskytuje kvalitné podmienky pre výchovu a vzdelávanie a pripravuje žiakov pre úspešný štart do života. Škola, v ktorej môže byť na ceste k poznaniu úspešný každý.

Hlavný strategický cieľ školy: *Byť školou, v ktorej pocit úspechu zažije každý žiak.*

Dlhodobé strategické ciele

- ✓ **Inovovať školský vzdelávací program podľa najnovších trendov**
- ✓ **Zlepšovať výchovnovzdelávacie výsledky žiakov, eliminovať negatívne vplyvy prostredia a inovovať stratégiu školy v prevencii rizikového správania žiakov**

- ✓ **Zvýšiť kvalitu života v škole pre žiakov, učiteľov, zamestnancov a vychovávať ich k zdravému životnému štýlu**
- ✓ **Skvalitniť spoluprácu rodiny a školy**
- ✓ **Zvýšiť atraktivitu školy pre žiakov, učiteľov, rodičov a širokú verejnosť, vytvoriť konkurencieschopnú školu vo vzťahu k iným základným školám v okolí.**

1.1 Veľkosť a vybavenie našej školy

ZŠ Slovenských dobrovoľníkov 122/7 Žilina je plnoorganizovaná základná škola s kapacitou 18 tried a 344 žiakov. V jednotlivých ročníkoch 2 triedy okrem ôsmeho ročníka, kde je len jedna trieda. Súčasťou základnej školy sú školské zariadenia: školský klub, školská jedáleň a základná umelecká škola.

ZŠ Slovenských dobrovoľníkov je situovaná v mestskej časti Budatín. Neďaleko školy sa nachádza Budatínsky hrad s parkom.

Vyučovanie sa uskutočňuje v 19 učebniach. Všetky učebne sú vybavené interaktívnou tabuľou alebo interaktívnym dataprojektorom a notebookom, tlačiarňou. Cudzie jazyky sa vyučujú v odbornej učebni, ktorá je vybavená počítačmi s príslušenstvom, edukačnými programami a dataprojektorom. Vyučovanie informatiky sa uskutočňuje tiež v odbornej učebni, v ktorej sú počítače s edukačnými programami, počítač pre učiteľa, dataprojektor. Na vyučovanie predmetu technika majú žiaci k dispozícii školskú dielňu vybavenú pracovnými stolmi. ŠKD prebieha po vyučovaní v piatich triedach. Ranná ŠKD má k dispozícii 1 triedu.

Škola má veľkú telocvičňu, malú telocvičňu, posilňovňu. V malej telocvični sa nachádza lezecká stena a tanečné zrkadlá. V školskom areáli je workoutové ihrisko a rozbehová dráha s doskočiskom. V areáli školy sa nachádza aj oddychová zóna s detským ihriskom, lavičkami a knihobúdkami.

Školská knižnica pre žiakov je zriadená na chodbe na 1.poschodí. Je vybavená knižným fondom najmä pre žiakov 1. stupňa. Využíva sa na vyučovanie literárnej výchovy, čítania a čitateľský krúžok. Žiaci majú v čitateľskom kútiku k dispozícii gauč a vaky na sedenie.

Prehľad priestorového zabezpečenia výchovno - vzdelávacieho procesu:

Názov priestoru	Počet	Poznámka
kmeňová učebňa	17	
odborná učebňa	2	1x CJ, 1x PC
dielňa	1	TECH
telocvičňa	2	veľká, malá telocvičňa
knižnica	1	
zborovňa	1	
kabinet	7	3 x TV, 1. stupeň, fyzika a biológia, ŠKD
archív	1	
kancelária	6	2x vedenie školy, 1x administratíva, 1x špeciálny pedagóg, 1x školský psychológ, 1x vedúca ŠJ
sprchy	4	
šatne	2	
balkón	1	
sklady	9	učebníc, hospodárskeho náradia, náčinia a náradia TV, ŠJ
školská jedáleň	1	

Vybavenie kabinetov je postačujúce a priebežne podľa finančných možností dopĺňané modernými vyučovacími pomôckami, čo umožňuje tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie. Špeciálny pedagóg má zriadenú vlastnú kanceláriu, školský psychológ a sociálny pedagóg majú spoločnú kanceláriu. Výchovný poradca sedí v kancelárií zástupkyne školy. Vo vestibule školy sa nachádza vrátnica. Je tam zriadená aj vitrínová sieň najvýznamnejších úspechov.

1.2 Charakteristika žiakov

Žiaci, ktorí prichádzajú do prvého ročníka, bývajú takmer všetci zaškolení v MŠ. Po skončení 5. ročníka odchádza vždy niekoľko žiakov na osemročné gymnázia. čo sa prejavuje na poklese výsledkov žiakov na 2. stupni. Naši žiaci získavajú úspešné umiestnenia na okresných súťažiach a všetci žiaci 9. ročníka sú bez problémov prijímaní na stredné školy.

ZŠ má bohaté skúsenosti so vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Odbornou a metodickou prípravou učiteľov a zakúpením pomôcok neustále skvalitňuje ich vzdelávanie. Osobitne sa im venuje podporný tím zložený, ktorý tvorí školský psychológ, špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg. Pri vzdelávaní žiakov spolupracujeme s centrom pedagogicko- psychologického poradenstva a prevencie a centrom špeciálneho – pedagogického poradenstva.

2 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania na našej škole je nielen rozvoj intelektových a kognitívnych schopností žiakov, ale taktiež dbáme na rozvoj sociálny a emocionálny. Snažíme sa budovať atmosféru dôvery medzi všetkými účastníkmi vzdelávania, pracujeme na skvalitňovaní pozitívnej klímy v triedach a celkovej klíme školy tak, aby sme zabezpečili optimálne prostredie na všestranný rozvoj osobnosti žiaka.

Primárne vzdelávanie:

Cieľom primárneho vzdelávania je:

- vytváranie gramotnosti prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií na jednotlivých vyučovacích predmetoch
- poskytnúť žiakom mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia
- viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie
- rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie sa žiakov
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí

Špecifickými cieľmi vzdelávania na našej škole sú:

- **rozvoj čitateľskej gramotnosti** uplatňovaním adekvátnych foriem vzdelávania a metód hodnotenia, čím sa u žiakov formuje čítanie s porozumením a kritické myslenie. Čítanie podporujeme u žiakov aj prostredníctvom školskej knižnice, kde si žiaci môžu bezplatne zapožičiavať najrôznejšie a hlavne moderné knižné tituly. Každoročne sa na škole organizujú viaceré školské akcie v spolupráci so Žilinskou krajskou knižnicou, besedy so spisovateľmi, regionálne súťaže, ale aj krúžková činnosť zameraná na podporu záľuby v čítaní,

- **rozvoj schopností komunikácie v cudzom jazyku**

Učebný plán pre primárne vzdelávanie zavádza povinne výučbu anglického jazyka už od prvého ročníka jednohodinovou týždennou dotáciou, na ktorú sa nadväzuje i v druhom ročníku. Tak umožňujeme žiakom plynulý prechod do tretieho ročníka, kde už je výučba cudzieho jazyka povinná (3 hodiny týždenne). Budujeme tak u žiakov vzťah k cudziemu jazyku už od útleho detstva, kedy si deti veľmi rýchlo, ľahko a bezprostredne dokážu osvojiť slovnú zásobu počúvaním a reprodukováním. Vo vyšších ročníkoch následne nadväzuje tréning ďalších zručností ako je písanie a čítanie v cudzom jazyku. Rozvoj schopností komunikácie v cudzom jazyku podporujeme aj prostredníctvom krúžkovej činnosti,

- **rozvoj športu a zdravého životného štýlu**

V učebnom pláne pre primárne vzdelávanie sme posilnili v 1. ročníku výučbu predmetu telesnej a športovej výchovy o jednu hodinu (3 hodiny týždenne). Škola je veľmi dobre vybavená na športové aktivity. Každoročne sa zúčastňujeme so žiakmi športových súťaží, organizujeme vlastné športové súťaže v spolupráci so ZŠ Brodno, ZŠ Teplička, ZŠ Belá a ZŠ Varín. Pravidelne organizujeme školské akcie na podporu cyklistiky a turistiky, čím sa snažíme rozvíjať u detí vzťah k pohybu a zdravému životnému štýlu,

- **uplatňovanie bádateľských foriem práce na vyučovaní**

Vo vyučovaní prírodovedných predmetov uplatňujeme v širokej miere bádateľské metódy výučby, čím odbúravame tendenciu memorovania hotových poznatkov a kladieme dôraz na získavanie poznatkov vlastnou tvorivou prácou žiakov.

Nižšie stredné vzdelávanie:

Cieľom vzdelávania na druhom stupni základnej školy je potrebné najmä:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie, (funkčnou gramotnosťou rozumieme kompetenciu využiť získané vedomosti, zručnosti na riešenie problémov v životných situáciách);
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov;
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania;
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť);

- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní;
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka;
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

Špecifickými cieľmi vzdelávania na našej škole sú:

- rozvoj športu a zdravého životného štýlu
- uplatňovanie bádateľských foriem práce na vyučovaní v prírodovedných predmetoch
- rozvoj jazykových schopností.

3 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

4 Profil absolventa

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami :

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsoby života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných. K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy; • chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

5 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

5.1 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.

Tab.1 Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety ŠkVP pre primárne vzdelávanie

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA CUDZÍ JAZYK (úroveň A1- anglický)
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRVOUKA PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	PRVOUKA VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Tab.2 Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety ŠkVP pre nižšie stredné vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť	Vyučovacie predmety
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA CUDZÝ JAZYK úroveň A1 – (anglický, nemecký) úroveň A2 – (anglický)
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA

ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA CHÉMIA BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS GEOGRAFIA OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria vyučovacie predmety slovenský jazyk a literatúra, a cudzie jazyky. Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením. Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania, a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných disciplín.

Matematika a práca s informáciami

Matematika **na primárnom stupni** základnej školy rozvíja u žiakov matematické myslenie, ktoré je potrebné pri riešení rôznych problémov v každodenných situáciách, pripravuje ich na samostatné získavanie a aplikáciu poznatkov. Na veku primeranej úrovni rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov umožní všetkým žiakom na 1. stupni získať základy digitálnej gramotnosti. Cieľom je zoznámiť sa s používaním počítača a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Prostredníctvom aplikácií primeraných veku žiaci získajú základné zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov sa zoznámi s možnosťami kreslenia, trénovania počítania, písania a ďalšími najtypickejšími druhmi aplikácií.

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety matematika a informatika, je v rámci **nižšieho stredného vzdelávania** založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť. Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda v **primárnom stupni vzdelávania** obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činnostným a bádateľským charakterom

výučby umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote. Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale najmä prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom prírodovedy, ale aj prvouky prostredníctvom jej prírodovednej časti.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda v **nižšom strednom vzdelávaní** sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä spôsobilosti pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi, klasifikácie, merania a predvídania. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť v **primárnom vzdelávaní** obsahuje problematiku spojenú s postupným utváraním predstáv o priestore (bezprostredné miesto života) a čase (ročné obdobie, historické obdobie). Žiaci sa oboznamujú so spoločenským prostredím. Všímajú si svoje okolie, ľudí, kultúru, históriu, a to všetko vo vzájomných väzbách. Vytvára sa v nich záujem o krásy prírody, aj ľudské diela v blízkom či vzdialenejšom okolí. V tomto veku sú žiaci prirodzene zvedaví, hľadajú príčiny fungovania spoločnosti. Postupné oboznamovanie sa so spoločenskými javmi sa realizuje spôsobom, ktorý u žiakov rozvíja aj procesúalnu stránku objavovania a skúmania. Dôležité je, aby žiak vnímal zmeny vo svojom okolí, pochopil ich a snažil sa ich vysvetliť. Výučba je postavená na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie problémov na základe osobných

skúseností žiakov a úrovne ich kognitívnych schopností. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie zvedavosti a skúmanie javov v bezprostrednom okolí žiaka. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom nielen vlastivedy, ale aj prvouky (spoločenskovedná časť). Vytvorenie spoločného predmetu, spájajúceho prírodovednú a spoločenskovednú zložku, však podporuje také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch vzdelávacích oblastiach.

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť **v nižšom strednom vzdelávaní** tvoria učebné predmety dejepis, geografia s jej humánnou zložkou a občianska náuka spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú. Vzdelávacia oblasť otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu. Centrálnou kategóriou vzdelávacej oblasti je rozvíjanie, korigovanie a kultivovanie historického vedomia žiakov z potrieb prítomnosti, k čomu prispievajú všetky tri vyučovacie predmety, ktoré ju vytvárajú. Aj preto kľúčovú úlohu zohrávajú medzipredmetové vzťahy, ktoré treba kontinuálne metodicky aplikovať v podobe prierezových modelov vo výučbe jednotlivých predmetov.

Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou vzdelávacej oblasti pre oba stupne vzdelávania je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa v primárnom vzdelávaní realizuje v povinne voliteľných vyučovacích predmetoch etická výchova alebo náboženská výchova/náboženstvo. Predmet etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti. Zvlášť dôležité na tomto stupni vzdelávania je venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty žiakov a úcty k iným, rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov a na zvyšovanie ich odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či amorálnym vplyvom, ktoré stále viac zasahujú nižšie vekové kategórie žiakov. Základným cieľom predmetu náboženská výchova, je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

Človek a svet práce

V primárnom vzdelávaní vzdelávacia oblasť obsahuje návrhy pracovných činností a pracovných postupov, ktorými sú žiaci vedení k získaniu základných zručností z rôznych oblastí ľudskej práce. Do vzdelávacej oblasti patrí vyučovací predmet pracovné vyučovanie, ktorý sa zameriava na vytváranie praktických pracovných návykov žiakov, čím sa dopĺňa ich základné vzdelanie. Žiaci sa tak stretávajú s dôležitou zložkou nevyhnutnou pre uplatnenie sa človeka v reálnom živote a na trhu práce. Spoznávajú a využívajú technické materiály, konštruujú, spoznávajú základy stravovania a prípravy jedál, ľudové tradície a remeslá, povolania a získavajú prvé skúsenosti zo sveta práce.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa v **nižšom strednom vzdelávaní** návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce. Predmet technika je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Podľa svojich podmienok (materiálno-technických a personálno-odborných) škola môže v predmete technika vyučovať tematický celok ekonomika domácnosti, ktorý obsahuje témy: plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce tak vhodne dopĺňa sústavu vzdelávacích oblastí o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v reálnom živote a v spoločnosti.

Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť v **primárnom vzdelávaní** vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja ich kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa, krajiny, čím sa u neho rozvíja povedomie kultúrnej identity, ale súčasne aj interkultúrne kompetencie. V primárnom vzdelávaní je cieľom kontinuálne rozvíjať vrodené a prirodzené predpoklady žiakov a pozitívne stimulovať sklony k hravosti a spontánnosti. Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom vyučovacích predmetov výtvarná a hudobná výchova.

Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s nástrojmi a materiálmi. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít žiak získava príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor pre vlastnú sebarealizáciu. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

Obsah vzdelávacej oblasti v **nižšom strednom vzdelávaní** je realizovaný prostredníctvom predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho sebarealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť poskytuje v **primárnom vzdelávaní** žiakom priestor na pohybové vyjadrenie sa a osvojenie si základných pohybových zručností, využitelných v pohybových aktivitách vo voľnom čase. Oblasť sa zameriava na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života, starostlivosťou o svoje zdravie a pohybovou aktivitou. Realizuje sa vyučovacím predmetom telesná a športová výchova, ktorého najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako k nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova využíva široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje motorický vývin žiakov. Dôraz sa kladie na individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní obsahu, ako i pri hodnotení žiakov. Dôležité je motivovať žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri rešpektovaní vlastných individuálnych predpokladov.

V **nižšom strednom vzdelávaní** vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využitelnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

5.2 Prierezové témy

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti, s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dňom v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy sa môžu realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami. **V primárnom vzdelávaní** majú prierezový charakter nasledujúce témy: **Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Enviromentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova a ľudová kultúra, Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke a Ochrana života a zdravia.**

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;

- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi, ale najmä prvoukou, prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu 12 pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;

- poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- podieľal sa aktívne na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia;
- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na 1. stupni je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;

- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov, najmä prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy, alebo sa môže realizovať prostredníctvom voliteľného vyučovacieho predmetu⁷. Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Vlastná realizácia prierezovej témy si vyžaduje zmeny aj v procesualnej zložke výchovy a vzdelávania – vo vyučovacích metódach a organizačných formách. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda, v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;
- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);

- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Ochrana života a zdravia

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

V rámci **nižšieho stredného vzdelávania** majú prierezový charakter tieto témy: **Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia.**

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vede ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež

k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vede žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka,

organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá. Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

Multikultúrna výchova

Súčasťou je regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra. S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva. S prierezovou témou Multikultúrna výchova úzko súvisí regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia. Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže realizovať ako súčasť učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, dejepis a geografia alebo prostredníctvom voliteľných predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis a podobne. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

Ochrana života a zdravia

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar. Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom

teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpozna nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

6 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY

Vzdelávacie štandardy (podklad vzdelávacie štandardy sa nachádzajú na webovom sídle NIVAM) obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Na ich základe si naša škola vo svojom školskom vzdelávacom programe vypracovala učebné osnovy, ktoré vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu školy. Pri tvorbe učebných osnov sme dodržali zásadu vekuprimeranosti a zásadu logickej nadväznosti obsahu vzdelávania. Učebnými osnovami povinného vyučovacieho predmetu, ktorého časová dotácia sa v učebnom pláne nezvýšila alebo zvýšila bez rozšírenia obsahu, je vzdelávací štandard. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, v ktorých sú obsiahnuté vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah. Vzdelávacie štandardy chápeme ako základné východisko k mnohostranne výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania, tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedomovanie si pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých kompetencií žiakov. Stanovené štandardy sa snažíme špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti našich žiakov. Vzdelávací štandard chápeme v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti.

7 Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov v ŠVP podľa ročníkov. Vymedzuje počet voliteľných (disponibilných hodín – škola musí využiť všetky vymedzené disponibilné hodiny), ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe.

Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským/ ŠkVP 2022/23

Rámcový učebný plán inovovaný ŠkVP 2022/2023												
Vzdelávacia oblasť	predmet	Platí pre ročníky 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,8., 9.										
		1.*	2.*	3.*	4.*	spolu	5.*	6.*	7.*	8.*	9.*	spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	8	7	7	31	5	5	4	5	5	24
		/	1	1	1	3	0	0	1	0	0	1
	Anglický jazyk	/	/	3	3	6	3	3	3	3	3	15
		1	1	/	/	2	0	0	0	0	0	0
	spolu	9+1	8+2	10+1	10+1	37+5	8	8	7+1	8	8	39+1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4	4	16	4	4	4	4	5	21
		/	/	0	0	0	1	1	1	1	0	4
	Informatika	/	/	1	1	2	1	1	1	1	0	4
		/	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	spolu	4	4+1	5	5	18+1	5+1	5+1	5+1	5+1	5	25+4
Človek a príroda	Prvouka	1	2	/	/	3	/	/	/	/	/	/
		0	0	/	/	0	/	/	/	/	/	/
	Prírodoveda	/	/	1	2	3	/	/	/	/	/	/
		/	/	1	0	1	/	/	/	/	/	/
	Fyzika	/	/	/	/	/	/	2	1	2	1	6
		/	/	/	/	/	/	0	0	0	1	1
	Chémia	/	/	/	/	/	/	/	2	2	1	5
		/	/	/	/	/	/	/	0	0	1	1
Biológia	/	/	/	/	/	2	1	2	1	1	7	
	/	/	/	/	/	0	1	0	0	0	1	
	spolu	1	2	1+1	2	6+1	2	3+1	5	5	3+2	18+3
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	/	/	1	2	3	/	/	/	/	/	/
		/	/	0	0	0	/	/	/	/	/	/
	Dejepis	/	/	/	/	/	1	1	1	1	2	6
		/	/	/	/	/	0	0	0	0	1	1
	Geografia	/	/	/	/	/	2	1	1	1	1	6
		/	/	/	/	/	0	0	0	0	0	0
Občianska náuka	/	/	/	/	/	/	1	1	1	1	4	
	/	/	/	/	/	/	0	0	0	0	0	
	spolu	/	/	1	2	3	3	3	3	3	4+1	16+1
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
		/	/	/	/	/	0	0	0	0	0	0
	spolu	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5+0
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	/	/	1	1	2	/	/	/	/	/	/
		/	/	0	0	0	/	/	/	/	/	/
	Technika	/	/	/	/	/	1	1	1	1	1	5
		/	/	/	/	/	0	0	0	0	0	0
	spolu	/	/	1	1	2	1	1	1	1	1+0	5+0
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1	/	4
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	/	0
	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6	1	1	1	1	1	5
		0	0	0	0	0	1	1	0	0	/	2
	Spolu	3	3	2	2	10	2+1	2+1	2	2	1	9+2
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	10
		1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	2

	Spolu	2+1	2	2	2	8+1	2+1	2+1	2	2	2	10+2
Povinne voliteľné predmety	Druhý cudzí Jazyk/Finančná gramotnosť	/	/	/	/	/	/	/	2	2	2	6
	Praktické cvičenia z fyziky	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Konverzácia v ang. jazyku	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Praktické cvičenia z biológie	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Regionálna geografia	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Praktické cvičenia z chémie	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Regionálne dejiny	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
	Spolu za PV predmety	/	/	/	/	/	/	/	/	2	2	2
Ročník spolu	ŠVP	20	20	23	25	88	24	25	26	27	25	127
	Disponibilné	2	3	2	1	8	3	4	4	3	5	19
	ŠkVP	22	23	25	26	96	27	29	30	30	30	146

7.1 Poznámky k RUP

- Výučba v školskom roku 2022/2023 sa uskutočňuje podľa rámcového učebného plánu inovovaného ŠkVP v 1., 2., 3., 4. a 5., 6., 7., 8., 9. ročníku.
- Rámcový učebný plán inovovaného ŠkVP v 7.-9. ročníku obsahuje povinne voliteľné predmety, kde si žiaci zvolia učebný plán obsahujúci druhý cudzí jazyk alebo alternatívny učebný plán obsahujúci druhý cudzí jazyk a finančnú gramotnosť.
- Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 230/2008 Z.z. o základnej škole v znení Vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2011 Z.z. a podľa podmienok našej školy nasledovne:
 - vo vyučovacom predmete informatika sa delia žiaci na dve skupiny v ročníkoch: 2., 4., 5., 7., 8. a trieda 6.B;
 - vo vyučovacom predmete technika sa delia žiaci na dve skupiny v ročníkoch: 5., 7., 8. a trieda 6.B;
 - vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa delia žiaci na dve skupiny v ročníkoch: 4., 5., 7., 8. a trieda 6.B.
- V 7., 8. a 9. ročníku sa povinne voliteľný predmet delí na dve skupiny 2. cudzí jazyk – nemecký jazyk a finančnú gramotnosť.
- V prvom ročníku sme disponibilné hodiny využili na posilnenie predmetu telesná a športová výchova – 1 hod, anglický jazyk 1 hod.
- V druhom ročníku sme disponibilné hodiny využili na posilnenie predmetu slovenský jazyk a literatúra – 1 hod, anglický jazyk – 1 hod, informatika – 1 hod.

7. V treťom ročníku sme disponibilné hodiny využili na posilnenie predmetu slovenský jazyk a literatúra – 1 hod, prírodoveda – 1 hod.
8. V štvrtom ročníku sme disponibilné hodiny využili na posilnenie predmetu slovenský jazyk a literatúra – 1 hod.
9. Telesná a športová výchova sa v ročníkoch 1. - 4. vyučuje pre chlapcov a dievčatá spoločne, podľa triedy. Triedy na druhom stupni sa delia na skupiny dievčat a chlapcov samostatne, podľa ročníkov.
10. Etická výchova sa na prvom stupni vyučuje v troch skupinách. V prvej skupine sa spájajú triedy 1. ročníka, v druhej skupine sa spájajú triedy 2. ročníka. Tretiu skupinu tvoria žiaci 3. a 4. ročníka. Etická výchova sa na druhom stupni vyučuje v troch skupinách. V prvej skupine sa spájajú ročníky 5., 6. a v druhej skupine sa spájajú triedy 7. ročníka a tretiu skupinu tvoria žiaci 8. a 9. ročníka.
11. V piatom ročníku sme disponibilné hodiny využili na posilnenie predmetu matematika – 1 h, nakoľko žiakov piateho ročníka čaká Testovanie 5 žiakov piateho ročníka, výtvarná výchova – 1h, čím sme chceli nadviazať na primárne vzdelávanie a inovovaný obsah predmetu výtvarná výchova, telesná výchova – 1h, nakoľko škola disponuje výbornými podmienkami na jeho vyučovanie (dve telocvične, posilňovňa, doskočisko, ihrisko).
12. V šiestom ročníku sme disponibilné hodiny využili na posilnenie predmetu matematika – 1 h, biológia – 1 h, výtvarná výchova – 1h, telesná výchova – 1h.
13. V siedmom ročníku sme posilnili z disponibilných hodín predmet slovenský jazyk a literatúra – 1 hod, matematika – 1 hod a zvyšné dve disponibilné hodiny sme využili na posilnenie výučby povinne voliteľného predmetu - 2. cudzí jazyk (nemecký jazyk) / finančná gramotnosť.
14. V ôsmom ročníku sme posilnili z disponibilných hodín predmet matematika – 1 hod, a zvyšné dve disponibilné hodiny sme využili na výučbu povinného voliteľného predmetu - 2. cudzí jazyk (nemecký jazyk) / finančná gramotnosť.
15. V deviatom ročníku sme posilnili z disponibilných hodín predmet fyzika – 1 hod, chémia – 1h, dejepis – 1 hod. a zvyšné dve disponibilné hodiny sme využili na výučbu povinného voliteľného predmetu - 2. cudzieho jazyka (nemecký jazyk) / finančná gramotnosť.
16. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to uplatnením špecifik podľa bodu 8. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

8 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

V našej škole máme už niekoľko ročné skúsenosti so vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorých integrujeme do bežných tried. Individuálny prístup ku každému žiakovi je v našej škole samozrejmosťou, čo umožňuje aj optimálny stav počtu žiakov v triedach. Učitelia prvého i druhého stupňa ZŠ si svojich žiakov poznajú a uplatňujú pri ich vzdelávaní adekvátne metódy, postupy a formy tak, aby bol výchovno-vzdelávací proces efektívny.

Pri starostlivosti o žiakov so zdravotným znevýhodnením úzko spolupracujeme so špeciálnym pedagógom, výchovným poradcom a centrami špeciálno-pedagogického poradenstva, a prevencie. Pedagógovia v spolupráci so špeciálnym pedagógom, školským psychológom sledujú výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov a prípadné problémy konzultujú so zákonnými zástupcami. Triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, školským psychológom a rodičom žiaka, ktorý vykazuje príznaky možnosti špeciálnych potrieb, zabezpečia vyšetrenie v centre špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie. Podľa výsledkov vyšetrení si zákonní zástupcovia zvolia ďalší postup po konzultácií s triednym učiteľom a špeciálnym pedagógom, prípadne výchovným poradcom a aj školským psychológom. Na žiadosť zákonného zástupcu je možné žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími poruchami následne integrovať.

V zmysle platnej legislatívy je žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiak, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia, alebo nadanie, alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodňujúcom prostredí, ktorých zohľadnenie mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností, osobnosti, ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

Základná škola zabezpečuje podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP) tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní, a to v zmysle § 94 ods. 1 a § 2 písmeno s) zákona č. 245/2008 Z. z. v školskej integrácii, t. j. v triede alebo výchovnej skupine spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi triedy, resp. školy. Škola poskytuje možnosť vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením, a tým zabezpečuje otvorenosť pre všetkých. So vzdelávaním žiakom so ŠVVP máme vyše 15 ročnú skúsenosť. Podľa § 94 ods. 2 písmeno i) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 245/2008 Z. z.“) sa pri výchove a vzdelávaní žiakov s vývinovými poruchami učenia postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia (ďalej len „VPU“). Tento vzdelávacie program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Pre výchovu a vzdelávanie detí a žiakov s VPU platia všetky ustanovenia uvedené v Štátnom vzdelávacom programe, ktoré sú doplnené špecifikami uvedenými vo vzdelávacom programe pre žiakov s VPU.

Žiak so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami na ZŠ, Slovenských dobrovoľníkov 122/7, Žilina je (ďalej len „ŠVVP“):

- I.** Žiak so zdravotným znevýhodnením.
- II.** Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- III.** Žiak s nadaním.

Na dosiahnutie čo najefektívnejších výsledkov vzdelávania a saturáciu potrieb žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zabezpečujeme:

- včasnú špeciálnopedagogickú, psychologickú, medicínsku diagnostiku, na podnety triedneho učiteľa, ďalších pedagogických zamestnancov a zákonných zástupcov,
- vzdelávanie podľa individuálnych vzdelávacích programov (úpravou vzdelávacieho obsahu ak je to potrebné),
- uplatňovaním individuálneho prístupu pri výchove a vzdelávaní v oblasti metód a foriem vyučovania, postupe hodnotenia vzdelávacích výsledkov,

- uplatňovaním špecifických učebných pomôcok podľa druhu znevýhodnenia žiaka na základe odbornej diagnostiky (materiálne vybavenie, špeciálne učebnice, kompenzačné pomôcky),
- intenzívnou spoluprácou s rodičmi,
- odborným servisom špeciálneho pedagóga, ktorý na našej škole pôsobí 4 dni v týždni,
- odbornou prípravou učiteľov.

Prijatie žiaka do procesu integrácie

Žiak nezvláda učivo bežnej základnej školy. Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami môže podať rodič, príp. lekár. Prijímajú sa žiaci s preukázateľným zdravotným znevýhodnením. Pred prijatím žiaka do školy zariadenie Centrum pedagogickopsychologického poradenstva a prevencie alebo Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva vykoná diagnostické vyšetrenie žiaka (psychologické i špeciálno-pedagogické), toto je súčasťou podkladov na rozhodnutie o prijatí žiaka do procesu individuálnej integrácie v podmienkach ZŠ. Žiak sa prijíma na základe jeho zdravotného znevýhodnenia zdokumentovaného vo vyplnenom a potvrdenom tlačive schválenom MŠ SR „Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do ...“, ktoré obsahuje aj správu z diagnostických vyšetrení a určenou diagnózou, odporúčania k vzdelávaniu žiaka a návrh na prijatie. Žiak so ŠVVP potrebami je žiak, u ktorého je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Cieľom vzdelávania žiakov so ŠVVP je pripraviť ich na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosti vykonávať zvolenú profesiu.

Individuálny výchovno-vzdelávací program (ďalej len „IVVP“) je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so ŠVVP, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy v prípade, ak to príslušné poradenské zariadenie odporučí. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Pri tvorbe IVVP konkrétnych žiakov rešpektujeme odporúčania príslušných poradní a vychádzame z jednotlivých vzdelávacích programov schválených MŠ SR pod číslom CD2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.

IVVP obsahuje:

- ✓ základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovnovzdelávací proces;
- ✓ požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- ✓ modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- ✓ aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov
- ✓ špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- ✓ špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- ✓ požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok;
- ✓ zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných,
- ✓ zabezpečenie spolupráce s rodičmi a ďalšími subjektmi podľa potreby.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali ŠVVP konkrétneho žiaka. IVVP vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby. Ak je žiakovi so ŠVVP potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu. Ide o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, nie o redukciu obsahu učiva. Vychádza sa pri tom z učebných osnov konkrétneho predmetu v zmysle úpravy učiva s prihliadnutím na špecifiká vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia žiaka. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka. IVVP sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka. IVVP podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka. O zdravotnom znevýhodnení žiaka a pedagogických postupoch na vyučovaní navrhnutých špeciálnym pedagógom riaditeľka školy i triedny učiteľ oboznámia všetkých vyučujúcich dotyčného žiaka.

9 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

9.1 Ciele výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou. Naša škola na vzdelávanie žiakov so ŠVVP nemá vytvorené samostatné špeciálne triedy, ale títo žiaci sú vzdelávaní v bežných triedach. Na škole zabezpečujeme úpravu podmienok, foriem, metód a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP a rešpektujeme úpravy vyplývajúce z diagnostikovaných porúch nielen vo vzdelávaní, ale aj v hodnotení a klasifikácií týchto žiakov. Zohľadnenie týchto špeciálnych potrieb žiakov vo výchove a vzdelávaní im zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností alebo osobnosti, ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

9.2 Podmienky vzdelávania žiakov so ŠVVP

Žiak sa stáva žiakom so zdravotným znevýhodnením na základe písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa, po predložení písomnej žiadosti zákonného zástupcu žiaka o zmenu formy vzdelávania, a vyplneného Návrhu na vzdelávanie. Počas vzdelávania sa žiakov so ŠVVP v oblasti, v ktorej majú problémy, sa individuálne venuje špeciálny pedagóg. Všetci majú podľa potreby zabezpečené učebné pomôcky, prispôsobené pomôcky alebo používajú pomôcky ako bežní žiaci. Spolupráca s rodičmi začlenených žiakov je náročná, ale dobrá. Začlenení žiaci majú možnosť si rozvíjať svoje záujmy a zručnosti na krúžkovej činnosti spolu s ostatnými žiakmi. Pedagógovia rešpektujú ich zvláštnosti a poruchy a snažia sa im pomôcť zvládnuť prekážky, ktoré im deficit spôsobuje. Ostatných žiakov školy vedú k akceptácii týchto žiakov, k tolerancii a empatii. Na škole sa nevyskytli problémy intolerantného správania sa k žiakom so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami.

9.3 Priestorové a materiálno–technické podmienky školy pre žiakov so ŠVVP

Podmienkou vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je aj primerané materiálno-technické vybavenie.

Okrem vybavenia školy uvedeného v štátnom vzdelávacom programe je potrebné vytvárať:

- učebne pre rozvoj poznávacích procesov a rozvoj psychomotorických, zmyslových, rytmicko-pohybových schopností.
- učebne (triedy) vybavené viacúčelovým nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania. Triedy zodpovedajú hygienickým požiadavkám.
- učebne pre jednotlivé vzdelávacie oblasti (predmety) vybavené špeciálnym nábytkom, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi,
- učebne pre informatickú výchovu vybavenú počítačmi s príslušným programovým vybavením a prídavnými zariadeniami. K dispozícii je primerané množstvo počítačov s pripojením na internet.
- multimedialná učebňa: žiaci sa vzdelávajú pomocou interaktívnej tabule a notebookov a tabletov. K dispozícii je primerané množstvo notebookov a tabletov s pripojením na internet.
- priestory pre telovýchovné aktivity (telocvičňa, posilňovňa) s bezpečným povrchom, náradím a náčiním. Využívajú sa nielen v rámci vyučovacieho procesu, ale aj v mimoškolských činnostiach
 - knižnica pre žiakov a učiteľov. Využíva sa nielen v rámci mimoškolských činností, ale aj vo vyučovacom procese.
- priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu,
- hygienické zabezpečenie (umývadlo priamo v miestnosti)
- kabinety pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok
- chýba nám relaxačná miestnosť

- školský klub detí: žiaci majú možnosť navštevovať ŠKD
- školská jedáleň
- bezbariérový vstup na prízemie a dostupné je i sociálne zariadenie na prízemí.

Úprava učebného prostredia pre žiakov so ŠVVP– vzhľadom na to, že v jednotlivých triedach je nižší počet žiakov, žiaci so ŠVVP majú všetky predpoklady sa ľahšie adaptovať do žiackeho kolektívu. Žiaci so ŠVVP z dôvodu potreby individuálneho prístupu sedia v blízkosti učiteľa v samostatnej lavici, alebo so spolužiakom, ktorý takého žiaka plne akceptuje, je mu nápomocný a ochotne s ním spolupracuje. Na ročníkoch 1 – 4 v zadnej časti triedy je vytvorený relaxačný kútik, kde si môže žiak oddýchnuť.

9.4 Pedagogické stratégie pre žiakov so ŠVVP

V oblasti rozumovej výchovy je našim cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie. Na žiaka kladieme primerané požiadavky, zohľadňujeme individuálne schopnosti a predpoklady žiaka. Počas výchovno-vzdelávacieho procesu uplatňujeme multisenzorický prístup, využívame didaktické kompenzačné pomôcky, podávame pomoc pri riešení úloh po menších krokoch, zadávame jednoduché pokyny. Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností. Špeciálny pedagóg poskytne odbornú pomoc žiakom so zdravotným znevýhodnením, ich rodičom a zamestnancom školy. Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy. Budeme sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom. Chceme si všímať talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva. Dôležitým odporúčaním je pre nás potreba orientácie na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slabo prospievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie. Pri komunikácii so žiakmi používame neustále pozitívnu motiváciu – pochvala, ocenenie aj čiastkových úspechov, povzbudenie, nehodnotíme poznámkou alebo zlou známku. Aktivity z oblasti environmentálnej výchovy, sexuálnej výchovy ako aj výchovy k plánovanému rodičovstvu sú zapracované do všetkých predmetov.

Organizácia vyučovania je zameraná na individuálne, skupinové, tímové, blokové a projekčne metódy a formy:

- slovné metódy
- názorné metódy
- dramatická výchova
- vychádzky
- exkurzie
- súťaže

Žiakom so ŠVVP poskytujeme dlhší čas na splnenie úloh, ktoré sú závislé od porozumenia čítaného textu. Zadanie písomných prác a učebnej látky formálne upravíme z dôvodu zlepšenia orientácie sa žiaka v texte a ľahšieho pochopenia úlohy. Pri písomnej forme preverovania vedomostí modifikujeme obsah a rozsah písomných prác, umožníme žiakom dlhší čas na vypracovanie, podľa potreby prečítame i zadanie textu úlohy. Žiakom umožníme prácu na PC. Písomné skúšanie sa realizuje špecifickými postupmi – jednoduché testy so stručnými a jasnými otázkami, vyznačením kľúčových pojmov, dopĺňovačky, práca so slovníkmi a ďalšími kompenzačnými pomôckami, krátené kontrolné diktáty. Diktáty je vhodné písať so žiakom individuálne alebo ho nahradiť dopĺňovacím cvičením, príp. odpisom textu. Vykonávanie opráv písomných prác prebieha spoločne so žiakom taktným, tolerantným prístupom. Diktáty neznámujeme, iba vyznačíme počet chýb.

Preferujeme ústne skúšanie pričom pomáhame žiakovi s vyjadrovaním, rešpektujeme odpoveď na základe otázok učiteľa. Hodnotíme vedomosti zafixované viacnásobným opakovaním. Pri hodnotení prihliadame na vynaložené úsilie, svedomitosť a individuálne schopnosti žiaka. Pri voľbe vyučovacích metód učiteľ prihliada na usporiadanie obsahu vyučovania. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov. Počas práce na vyučovaní umožníme žiakom celkový relax.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame **motivačné metódy**, napr.: motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém alebo motivačnú demonštráciu.

Expozičné metódy využívame pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Sú to: rozprávanie, vysvetľovanie, predĺžený výklad, rozhovor, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž, projektová metóda.

Pre realizáciu cieľov sú potrebné **praktické aktivity žiakov**. Dôraz kladieme na prácu s knihou a textom, samostatné vyhľadávanie učebnej látky prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie.

Z aktivizujúcich metód volíme často diskusiu, rozhovor, pojmové mapy a didaktické hry. **Z fixačných metód** využívame metódy opakovania a precvičovania učiva. Táto metóda je pre našich žiakov najdôležitejšia. Ako **organizačné formy vyučovacích hodín** volíme hodiny základného typu, motivačného, diagnostického typu a pod., terénne vychádzky, praktické aktivity a exkurzie. Žiaci môžu pracovať v skupinách, samostatne, frontálne, vo dvojiciach. Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky. Využívame IKT vo vyučovaní na vyhľadávanie zaujímavostí o preberanom učive na internete, precvičovanie učiva pomocou rôznych edukačných programov.

9.5 Personálne zabezpečenie pre žiakov so ŠVVP

Okrem povinného personálneho zabezpečenia platného podľa štátneho vzdelávacieho programu je potrebné, aby škola, v ktorej sú vzdelávaní žiaci s VPU spolupracovala so školským logopédom, školským špeciálnym pedagógom a asistentom učiteľa. Učiteľ, školský logopéd, školský špeciálny pedagóg a psychológ tvoria tím rovnocenných odborníkov. Školský logopéd (t. j. logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva) vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej intervencie deťom a žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou a špecifickými vývinovými poruchami učenia. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom detí alebo žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl a školských zariadení. Predmet ILI vyučuje logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Vyučovacia hodina ILI je delená, logopéd pracuje so žiakmi individuálne alebo v malých skupinách. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V škole, v ktorej sú v školskej integrácii vzdelávaní

najmenej 12 žiaci s NKS a s VPU, sa odporúča zamestnať najmenej jedného školského logopéda.

Školský špeciálny pedagóg vykonáva odborné činnosti v rámci špeciálnopedagogickej diagnostiky, individuálnej a skupinovej terapie, výchovno-vzdelávacej činnosti v základnej škole priamo počas vyučovania i mimo vyučovania deťom a žiakom, ktorí majú pre svoje komunikačné, mentálne, senzorické, somatické alebo sociálne danosti špeciálne výchovnovzdelávacie potreby. Pravidelnú odbornú pomoc poskytuje najmä deťom a žiakom v školskej integrácii, môžu ju poskytovať aj deťom a žiakom s vnútornou alebo sociálnou dispozíciou narušeného vývinu pri jeho príznakoch (preventívna odborná činnosť). Poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom detí alebo žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl a školských zariadení. Predmet RŠF vyučuje špeciálny pedagóg, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Asistent učiteľa pôsobí pri vzdelávaní žiakov s VPU. Jeho pracovná náplň môže vychádzať z nasledujúcich činností:

- bezprostredná spolupráca s učiteľom v triede a s pedagogickými zamestnancami školy,
- uľahčovanie adaptácie žiaka na prostredie školy a pomáhanie prekonávania bariér, ktoré plynú z narušenia,
- spoluorganizovanie činnosti žiaka počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa,
- vykonávanie pedagogického dozoru počas prestávok zameraného na žiakov s VPU,
- pomáhanie pri príprave učebných pomôcok,
- spolupráca pri voľnočasových aktivitách organizovaných školou,
- spolupráca s rodinou žiaka,
- v prípade potreby oboznamovanie sa so zdravotným stavom žiaka.

Školský psychológ v škole a školskom zariadení vykonáva psychologickú diagnostiku,

- poskytuje individuálne, skupinové alebo hromadné psychologické poradenstvo, prevenciu a intervenciu deťom a žiakom so zameraním na výchovu a vzdelávanie,
- poskytuje psychologické poradenstvo zákonným zástupcom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom,
- spolupracuje pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní detí a žiakov.

Sociálny pedagóg v škole a školskom zariadení vykonáva preventívne činnosti zamerané na:

- predchádzanie a odstraňovanie rizikového správania detí a žiakov, a na predchádzanie a odstraňovanie sociálno-patologických javov,
- poskytuje poradenstvo a intervenciu so zameraním na deti a žiakov s rizikovým správaním, ohrozených sociálno-patologickými javmi a na deti a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- poskytuje poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom,
- vykonáva sociálno-pedagogickú diagnostiku prostredia a vzťahov, osvetovú činnosť a ďalšie činnosti v sociálno-výchovnej oblasti,
- podporuje spoluprácu pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so zákonnými zástupcami, zamestnancami zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ďalšími fyzickými osobami a právnickými osobami.

9.6 Žiaci so ŠVVP začlenení do procesu integrácie na našej škole – šk. rok 2022/2023

Na našej škole vzdelávame žiakov s nasledovným zdravotným znevýhodnením:

1. Vývinové poruchy učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia)
2. Narušená komunikačná schopnosť
3. Poruchy aktivity a pozornosti
4. Mentálne postihnutie – ľahký stupeň
5. Chorí a zdravotne oslabení žiaci

Celkový počet žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, so zdravotným znevýhodnením : 21 (5 dievčat, 16 chlapcov)

Z toho:

- vývinová porucha učenia: 7
- narušená komunikačná schopnosť: 4
- poruchy aktivity a pozornosti: 4
- mentálne postihnutie: 1
- chorí a zdravotne oslabení žiaci: 3
- telesné postihnutie: 1
- Atypický autizmus: 1

Sedem žiakov postupuje v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov s vývinovými poruchami učenia, s individuálnym výchovno-vzdelávacím programom individuálne začleneného žiaka a s Metodickými pokynmi k výchove a vzdelávaniu žiakov s vývinovými poruchami učenia v ZŠ a Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s vývinovými poruchami učenia v ZŠ č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy – príloha č.2: Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

Štyria žiaci postupuje v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, s individuálnym výchovno-vzdelávacím programom individuálne začleneného žiaka a s Metodickými pokynmi k výchove a vzdelávaniu žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou v ZŠ a Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou v ZŠ č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy – príloha č.2: Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

Štyria žiaci postupuje v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti, s individuálnym výchovno-vzdelávacím programom individuálne začleneného žiaka a s Metodickými pokynmi k výchove a vzdelávaniu žiakov s poruchou aktivity a pozornosti v ZŠ a Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s poruchou aktivity a pozornosti v ZŠ č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy – príloha č.2: Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

Jedna žiačka postupuje v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím vzdelávacieho variantu A a rámcovým obsahom vzdelávania špeciálnej základnej školy príslušného variantu. Pri hodnotení žiakov s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Jedna žiačka postupuje v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov s telesným postihnutím.

Jeden žiak postupuje v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia, pre žiakov s poruchami správania (úprava učebných osnov sa neupravuje).

Traja žiaci postupujú v súlade so vzdelávacím programom pre žiakov chorých a zdravotne oslabených, s individuálnym výchovno-vzdelávacím programom individuálne začleneného žiaka a s Metodickými pokynmi k výchove a vzdelávaniu žiakov chorých a zdravotne oslabených v ZŠ a Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov chorých a zdravotne oslabených v ZŠ č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy – príloha č.2: Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

Naša škola má vypracovaný dokument „Systém hodnotenia žiakov“, v ktorom nájdeme aj konkrétne hodnotenie žiakov so ŠVVP.

Školský rok 2022/2023		Žiaci začlenení do procesu integrácie v bežnej triede ZŠ		
Ročník	Počet žiakov	Dievčat	Dôvod zaradenia /postihnutie/	Poznámky
1. roč.	1	-	Atypický autizmus	IVP – pre žiaka s autizmom al. inými pervazívnymi vývin. Poruchami bez ment. Postihnutia,(AU 100%)
2. roč.	4	1	Narušená komunikačná schopnosť	IVP – pre žiaka s NKS
		1	Porucha aktivity a pozornosti	IVP – pre žiaka s PAP,(AU 100% - ch.)
		1	Telesné postihnutie	IVP – pre žiaka s teles.postih.(AU 100%)
3. roč.	1	-	Porucha aktivity a pozornosti	IVP – pre žiaka s PAP

4. roč.	2	-	Narušená komunikačná schopnosť	<i>IVP – pre žiaka s NKS</i>
5. roč.	1	-	Porucha aktivity a pozornosti	<i>IVP – pre žiaka s PAP</i>
6. roč.	1	-	Vývinové poruchy učenia	<i>IVP – pre žiaka s VPU</i>
7. roč.	4/1	1	Vývinové poruchy učenia	<i>IVP – pre žiaka s VPU</i>
	2	-	Žiak chorý a zdravotne oslabený	<i>IVP – pre žiaka chorého a zdravotne oslabeného</i>
8. roč.	4/1	-	Narušená komunikačná schopnosť	<i>IVP – pre žiaka s NKS</i>
	1	-	Žiak chorý a zdravotne oslabený	<i>IVP – pre žiaka chorého a zdravotne oslabeného</i>
	2	-	Vývinové poruchy učenia	<i>IVP – pre žiaka s VPU</i>
9. roč.	3	1	Ľahké mentálne postihnutie variant „A“	<i>IVP pre žiaka s mentálnym postih.</i>
	2	-	Vývinové poruchy učenia	<i>IVP – pre žiaka s VPU</i>
SPOLU	21	5		

10 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a v spolupráci so školským podporným tímom zabezpečí najmä:

- prispôsobenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;
- prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejavovať a uplatniť svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;
- v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné. Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Ak má žiak zo SZP zároveň odlišný materinský jazyk a potrebu podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka navštevovanej školy, škola to zohľadní vo vyučovaní a podľa potreby aj v individuálnom vzdelávacom programe daného žiaka.

11 Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich vývinovými charakteristikami (napr. akcelerovaný kognitívny vývin) a s prihliadnutím na možné vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním (napr. asynchrónny vývin). Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a rámcového učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával 28 podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program nadaného žiaka vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s nadaním je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka, vrátane potrieb vyplývajúcich zo zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia. Triedy s rozšíreným vyučovaním niektorých predmetov alebo športové triedy možno zriaďovať aj pre tých žiakov, ktorí neboli diagnostikovaní ako nadaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ale vybraní na základe kritérií určených riaditeľom školy. Za triedy pre žiakov s nadaním sú pokladané iba tie triedy, ktorých žiaci boli ako nadaní diagnostikovaní zariadením poradenstva a prevencie. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania škola zabezpečí žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s nadaním (napr. asynchrónia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita);
- zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- v prípade potreby spolupracovať so psychológom, prípadne s iným odborným zamestnancom;

- v prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- dbať na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov;
- zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;
- umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod vedením učiteľa školy vyššieho stupňa;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce, sebareflexii a seba prijatiu;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci.

12 Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka

Povinná školská dochádzka sa plní v základných a stredných školách podľa *Zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, ktorý ustanovuje dĺžku povinnej školskej dochádzky na desať rokov a trvá najviac do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16. rok veku. Štúdium na základnej škole sa člení na dve časti.

Primárne vzdelávanie:

Dĺžka štúdia na získanie primárneho vzdelania štandardne trvá štyri roky, prípadne viac pokiaľ žiak/ žiačka nesplní podmienky na postup do vyššieho ročníka alebo ukončenie štvrtého ročníka základnej školy. Primárne vzdelávanie sa uskutočňuje dennou formou. Podľa §23 *Zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, je však možné plniť povinnú školskú dochádzku aj osobitnými formami.

Nižšie stredné vzdelávanie:

Dĺžka štúdia na získanie nižšieho stredného vzdelania štandardne trvá päť rokov, prípadne viac pokiaľ žiak/ žiačka nesplní podmienky na postup do vyššieho ročníka alebo ukončenie deviateho ročníka základnej školy. Nižšie stredné vzdelávanie sa uskutočňuje dennou formou. Podľa §23 *Zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov* je však možné plniť povinnú školskú dochádzku aj osobitnými formami.

12.1 Osobitné formy vzdelávania

Ak má zákonný zástupca žiaka záujem o plnenie povinnej školskej dochádzky svojho dieťaťa podľa niektorého z písmen a) –f) § 23 *Zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov* musí o povolenie takéhoto plnenia povinnej školskej dochádzky písomne požiadať riaditeľa školy, ktorý do 7 kalendárnych dní vydá písomné rozhodnutie. V prípade plnenia povinnej školskej dochádzky v zahraničí, je zákonný zástupca žiaka povinný podľa § 25 *ods. 3 Zákona č. 188/2015 Z.z.* zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak do 30 dní po príchode žiaka do krajiny pobytu predložiť riaditeľovi kmeňovej školy doklad s uvedením názvu a adresy školy, ktorá potvrdzuje, že žiak navštevuje príslušnú školu vždy k 15. septembru príslušného školského roka.

13 Formy výchovy a vzdelávania

V našej základnej škole kladieme veľký dôraz na uplatňovanie rozmanitých foriem výchovy a vzdelávania podľa potrieb jednotlivých vyučovacích predmetov samozrejme s rešpektovaním veku, znalostí a schopností našich žiakov.

Formy výchovy a vzdelávania na prvom a druhom stupni ZŠ:

Na druhom stupni základnej školy žiakom pribúdajú v učebnom pláne nové predmety, pri ktorých výučbe sa žiaci zoznamujú s najnovšími vedeckými poznatkami primeranou formou. Naším cieľom je výučbu humanizovať, zamerať sa na potreby žiakov, a preto kladieme dôraz na výučbu prostredníctvom praktických zručností. Snažíme sa čo najviac uplatňovať formy výchovy a vzdelávania, kde žiaci dokážu nadobúdať nové poznatky vlastnou tvorivou prácou, tak aby ich výchova a vzdelávanie na našej škole pripravilo na život a nadobudnuté poznatky vedeli využiť aj v praktickej rovine. V závislosti od učebného predmetu a možnostiam školy využívame rôzne organizačné formy.

Organizačné formy	Uplatnenie v predmetoch	
	I. stupeň	II. stupeň
<i>Individuálna práca</i>	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Matematika Prvouka Prírodoveda Vlastiveda Informatika Pracovné vyučovanie Hudobná výchova Výtvarná výchova Telesná a športová výchova	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Nemecký jazyk Matematika Informatika Biológia Dejepis Geografia Fyzika Chémia Biológia Technika Výtvarná výchova Telesná a športová výchova
<i>Párová práca/ práca vo dvojici</i>	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Matematika Prvouka Prírodoveda Vlastiveda Informatika	Anglický jazyk Nemecký jazyk Technika Výtvarná výchova Telesná a športová výchova Etická výchova

Organizačné formy	Uplatnenie v predmetoch	
	I. stupeň	II. stupeň
	Pracovné vyučovanie Hudobná výchova Výtvarná výchova Telesná a športová výchova Etická výchova Náboženská výchova	Náboženská výchova, Finančná gramotnosť
<i>Skupinová práca</i>	Anglický jazyk Informatika Prvouka Prírodoveda Vlastiveda Etická výchova Náboženská výchova	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Nemecký jazyk Technika Výtvarná výchova Telesná a športová výchova Etická výchova Náboženská výchova
<i>Frontálna práca žiakov</i>	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Matematika Prvouka Prírodoveda Vlastiveda Informatika Pracovné vyučovanie Hudobná výchova Výtvarná výchova Etická výchova Náboženská výchova	Slovenský jazyk a literatúra Matematika Informatika Biológia Dejepis Geografia Hudobná výchova Telesná a športová výchova Etická výchova Náboženská výchova
<i>Diferencované vyučovanie</i>	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Matematika Prvouka Prírodoveda Vlastiveda	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Nemecký jazyk Matematika Dejepis
<i>Exkurzia</i>	Prvouka Vlastiveda Prírodoveda	Slovenský jazyk a literatúra Biológia Dejepis Geografia Výtvarná výchova Technika

14 Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie sa na našej škole uskutočňuje v slovenskom jazyku.

15 Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Vzdelávanie cudzincov podľa § 146 zákona č. 245/2008 Z. z. Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka - § 10, ods. 12 zákona č. 596/2003 Z. z.. Počas ich adaptačného obdobia v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka sa pri ich hodnotení a klasifikácii odporúča postupovať podľa zákona a metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy podľa § 55, ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z.; čl. 11 Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy v znení metodického pokynu č. 40/2021.

Na našej škole sa v školskom roku 2022/2023 vzdeláva 12 žiakov ukrajinskej národnosti, 1 žiačka čínskej národnosti a 1 žiačka srbskej národnosti.